

סבטלנה טומא: נוכחות מרשימה

אבל לא רק משום כך. לוטיאנו מצליח בסיגנון הבי-מיו שלו, ובבחינת שחקנים בעלי נוכחות מרשימה כמו גריגוריה גריגוריו וסבטלנה טומא, ליצור עולם מיוחד במינו שספק אם הוא יכול עדיין להתקיים היום, בחברה המודרנית. חבל רק שמבחינת טכנית נראה הסרט כמוצר מיושן כל-כך. גווי הצבע מעידים על שליטה מפוקפקת של המעבד זה בפיתוח, העריכה עושה לעתים רושם מכוון מאד ולעיתים היא מבולבלת לחלוטין, וכל קשר בין הקלטה המוסיקלית, שהיא יפה כשלעצמה והצורה שבה היא מועלת על המסך, הוא מיקרי ביותר. עם זאת, אין ספק שהסרט יעלה זכרונות נוסטאלגיים בלב רבים שעלו לישראל מאותו חלק של העולם.

לא כל הצוענים

נאושרים

אהבת צועני (אופיר, תל-אביב, ברית-המועצות) — זוהי מואימה קולנועית טראגית על גנב סוסים עשוי ללא חת, המתאהב במכשפה יהפיה המצילה אותו ממוות. העלילה מתרחשת אי-שם בסוף המאה הקודמת או בתחילת המאה הזאת, הבסיס המעורפל לסרט הוא סיפור של מקסים גורקי, ומקום ההתרחשות — ערבות מרכז אירופה.

מה שהבמאי הרוסי ממוצא מולדאבי-רומני, אמיל לור-טיאנו, שאף לעשות בסרט, הוא בעיקר מיפון אטנוגרפי המבוסס על אורחות החיים ומינהגיהם של הצוענים במרכז אירופה. הפאטאליות ותשוקת החירות הקיצונית הם השול-טים בצוענים אלה. הם יודעים מראש כי אין מנוס מן המוות ואין לדחות את קיצו וכדיברי אחת הדמויות: "המוות אינו מאחר אף פעם לפגוש". ואילו החירות, פירוש עבוס להיות תמיד בדרך, בלי גבולות ובלי גדרות, להיות בדרך לשם ההנאה מהתנועה החופשית, כדי להגיע עד סופה ולשוב משם, כפי שמגדירה זאת דמות אחרת בתוך הסרט.

גם אם הסרט מדבר רק במושגים פיוטיים של אהבה ללא מיצרים ודחמים שאין עליהם שליטה, שהם המניעים העיקריים של כל הדמויות, אפשר לראות בצוענים סוג מסויים של אנארכיסטים מוקדמים, שגנבו מן העשירים ומן המוסדות, מפני שאיש לא רצה לאפשר להם להתקיים בצורה אחרת, בגלל זרותם ועקשנותם להיות יוצאידופן. אבל אין ספק שהחוצפה שבהתמרדות נגד החוק המסודר והמידות הטובות, שלא עלימנת להאדיר את שם המהפכה או להשיג את איחוד הפרולטריון, זוהי תופעה חריגה בקולנוע הסובייטי ולו רק משום כך ראוי הסרט לשבח.

מיפנה ב"אדום הזקן" קורוסאוה הטוב

תדריך

חובה לראות:

תל-אביב — שומר היערות, רוקמת התחרה, שיירה, סמרושק, 1900. ירושלים — מיפגשים מן הסוג השלישי, שיירה. חיפה — אשה לא נשואה. תל-אביב

*** סמרושק (פריז, גרמנית) — ורנר הרצוג מצג את החברה משני צדי האוקיינוס כמתעללת באותה המידה, אם כי לא באותה הצורה. ביצאי הדופן ש-בתוכה, שאינם מסוגלים להיות כמו כולם. עם ברונז אס. שהיה קאספר האזור. *** תרנין לבדשית מתחיה (אלנבי, ארצות-הברית) — קומדיית מתח מטורפת על נערה שגורפת ביד כנופית קושרים החושדים שהיא מסוגלת להכשיל את מזימותיהם. גולדי הון היא המטרה הנעה, והקומיקאי הבריטי דאדלי מור מצ-חיק כפארודיה על נער שעשועים. *** שיירה (מוגרבי, ארצות-הברית) — נהגי משאיות כסמל ללוחמי החי-רות האחרונים הנלחמים נגד המימסד המכור והמישטרה המושחתת. באחד הסר-טים היותר עליונים, מלאי פעילות והבר-רקות של סם פקינפה (חבורת הפראיים). *** מחפש צרות (תל-אביב, אר-צות-הברית) — אין כאן יותר מרמז של סיפור, אבל קליט איסטוד ואורנג-אטון צעיר בשם קלייד מספקים בידור למכביר, לחסידי הפעילות הגופנית על המסך. ירושלים

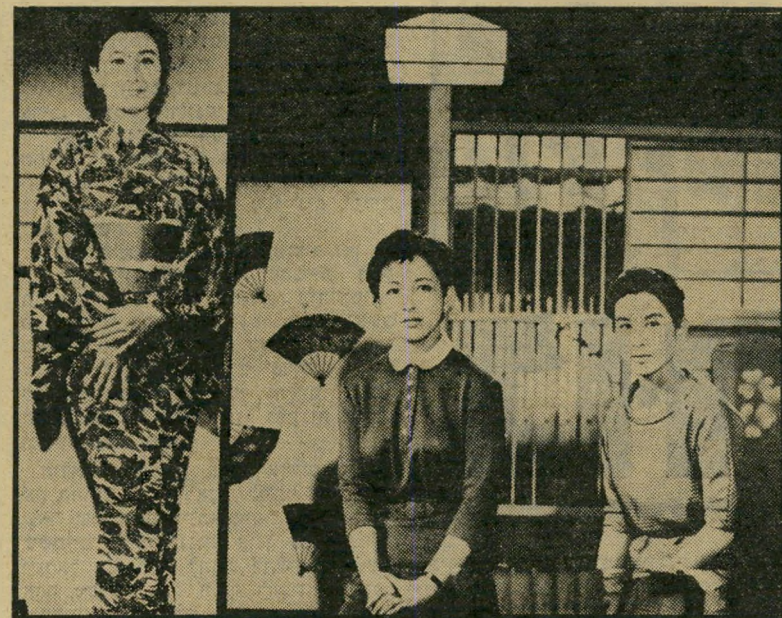
*** דירה דשניים (בניי-האומה, ארצות-הברית) — רקדנית בדימוס ובתה הצעירה נאלצות לחלוק את דירתם עם שחקן שאפתן מן הפרובינציה. קומדיה של גיל סימון שהעיקר בה הדיאלוגים השנו-נים ואישיותם של מארשה מייסון (גב' סימון) וריצ'רד דרייפוס. *** מיפגשים מן הסוג השלישי (סינמה 1, ארצות-הברית) — חזון הבי-קור הראשון של יצורי חלל על כדור הארץ, מספק בשעה האחרונה של הסרט כמה מן הרגעים המרהיבים ביותר שידע הקולנוע. במאי: סטיבן ספילברג. חיפה

*** רצה על הנימים (רן, אנג-ליה) — מותחן של אגאתה כריסטי בעי-בוד נוצץ, מלא וגדוש כוכבים ומצולם בעמק הנילוס. פיטר יוסטינוב הוא ההתר-גלמות העסיסית ביותר של הבלש הרקול פוארו.

המילחמה של הגבירים הגדולים. עוד במאי ותקי, קון איצ'קאוה, שעשה את אש בעמקים ואולימפיאדת טוקיו, המוצג כי אחד מסרטי הידועים ביותר, נקמתו של שחקן קאבוקי.

כדאי עוד להזכיר את סירטו של יו-יאמאדה, הביתה מן היס, הפעם סרט של הדור הצעיר יותר, המטפל בבעיות אקטור-אליות של תיעוש יפן, של דחיקת רגליהם של בעלי ססניות ההובלה הקטנות היש-נות, מעין פרולטריון עצמאי שנאלץ לה-פוך פרולטריון בשכר, כאשר ההון וה-מימסד ניצבים מולם.

מי שעקב אחר התפתחות הקולנוע הי-יפני, לפחות בכתובים, ישמח ודאי להז-ר דמנות ראשונה לראות סרטים של טדאשי אימאי ושל מאסאקי קוביאשי. ולבסוף, הי-עצנים שהמציצו עד היום את הסרטים היפניים שהוצגו כבר בארץ, יזכו בהז-ר דמנות נוספת, כשהסינמטק בתל-אביב, יוסיף לתוכנית גם את סנדורו, ראשומון ושבעת הסאמוראים של קורוסאוה, סיי פורי הירח החיוור של מיוגושי, אשה ב-חולות של טשיגהרה והאי העירוס של קנטו שינדור.

"פריח העונה" של יאסוז'ירו אוזו
הווי הבורגנות הקטנה

של טושירו מיפנה (השחקן הקבוע של קורוסאוה) ושל שאר השחקנים הוא יוצא מן הכלל, ובעיקר מפני שהסרט יורד ב-אמת ובתמים לשורשי החוויה האנושית. סרט בולט אחר הוא סרטו של יאסוז'ירו אוזו. אחרי שטיפור טוקיו הגיעו לישראל בתרגום ערבי, ומשום כך לא הוצגו כי-מובטח, תכלית תוכנית הסינמטקים סרט אחר משלו פרחי העונה (הגנבאנה). סרט על הווי הבורגנות היפנית הקטנה, המת-אר יחסים בין הורים לילדים והפעם בת-העזובת את המישפחה על אף רצון אביה, כדי להיות עם בחיר לבה, יחסים בין בעל-לאשה, מוסכמות ולחצים חברתיים. מי-שראה בסינמטקים את סטיו מאוחר יפגוש בסרט זה כמה מן המכרים הוותיקים, שכן, אוזו הירבה לעבוד עם אותו צוות שחק-נים, ובין שני הסרטים מפרידות שנתיים בלבד.

עוד מבין הבמאים הוותיקים יותר, שני-סרטים של קייסוקה קינושיטה, שאוד-מהם, נהר הפופוקי, הוא אפוס של תקופה-שלמה כפי שהוא משתקף בתולדותיה של מישפחת איכרים המתגוררת על שפת-הנהר. זהו לא רק ניסוי מרתק בשימוש במסך רחב, שמרבית היפנים מעדיפים אותו, ובכתימי צבע על תמונות בשחור-לבן, אלא גם תעודת מחאה סוציאלית יו-צאתידופן על העם שמשלם את חשבונות